

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 23/2007 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande och om tillämpning av rambeslutet samt till vissa lagar som har samband med den

Till lagutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 12 september 2007 en proposition med förslag till lag om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande och om tillämpning av rambeslutet samt till vissa lagar som har samband med den (RP 47/2007 rd) till lagutskottet för beredning och bestämde samt-

digt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till lagutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Kirsi Pulkkinen, justitieministeriet
- professor Tuomas Ojanen
- professor Teuvo Pohjolainen
- professor Veli-Pekka Viljanen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande och om tillämpning av rambeslutet. Dessutom föreslås lagen om verkställighet av böter och lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder bli ändrade.

När rambeslutet genomförs ska samma teknik tillämpas som för att sätta i kraft fördrag. Den föreslagna lagen skall alltså vara en blandad ge-

nomförandelag av samma typ som de blandade ikraftträdandelagar som används för att sätta i kraft fördrag. Det ska föreskrivas genom lag att bestämmelserna i rambeslutet iakttas som lag i Finland. Dessutom utfärdas vissa substansbestämmelser som närmast gäller och preciserar förfarandet.

Utifrån rambeslutet ska en förverkandepåföljd som dömts ut i en främmande stat verkställas som sådan i Finland. Analogt ska en förverkandepåföljd som har dömts ut av en finsk domstol kunna översändas till en annan medlemsstat

för verkställighet. I genomförandelagen finns bestämmelser om behörig myndighet, verkställighet i Finland av beslut som fattats av en domstol i en annan medlemsstat och om ändringssökande.

Avsikten är att de föreslagna lagarna ska träda i kraft den 24 november 2008.

Den genomförandeteknik som föreslås i motiven till lagstiftningsordningen bedöms mot 8 kap. i grundlagen, och där konstateras det att grundlagsutskottet har godkänt en liknande tek-

nik i samband med EU:s bötesverkställighetslag. Förslaget att beslut av Rättsregistercentralen ska överklagas hos tingsrätten i stället för förvaltningsdomstolen analyseras mot grundlagens 98 och 99 § om domstolsväsendets grundläggande struktur och domstolarnas uppgifter. Dessutom bedöms lagstiftningen mot grundlagens 21 § om en rättvis rättegång och 1 § om suveränitet. I motiven anses det att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Metoden för att genomföra rambeslutet

Regeringen föreslår att EU:s förverkanderambeslut ska genomföras som en s.k. blandad genomförandelag av samma typ som de blandade ikraftträdandelagar som används för att sätta i kraft fördrag. Grundlagsutskottet ansåg när det behandlade lagstiftningen om genomförande av rambeslutet om bötesstraff som är av samma typ som det föreliggande rambeslutet att det inte i sig fanns något konstitutionellt hinder för att utnyttja en sådan teknik (GrUU 50/2006 rd, s. 2/I). Det framhöll emellertid att det på grund av de allmänna kraven på att bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna ska vara exakta och noga avgränsade och på god lagskrivning är nödvändigt att EU-rättsakter huvudsakligen införlivas med den nationella lagstiftningen genom nationella bestämmelser som i sak motsvarar EU-rättsakterna. Det var möjligt att utnyttja s.k. blanketteknik för att genomföra rambeslutet om bötesstraff, eftersom bestämmelserna i ramlagen var detaljerade och noggranna och eftersom de materiella bestämmelserna i förslaget till genomförandelag tillsammans med de bestämmelser i ramlagen som skulle träda i kraft som lag uppfyllde de allmänna villkoren för genomförandebestämmelser som reglerar det straffprocessuella samarbetet.

Förverkanderambeslutet kan jämföras med rambeslutet om bötesstraff vad gäller procedu-

rer och innehåll. Den föreslagna lagstiftningen uppfyller de allmänna kraven på genomförandelagstiftning. Såvitt grundlagsutskottet kan se finns det inte något konstitutionellt hinder i sammanhanget för att anlita en blandad genomförandeteknik. Men utskottet poängterar att det i normala fall med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna och god lagskrivning är mer motiverat att genomföra rambeslut genom materiella bestämmelser med samma innehåll i den nationella lagstiftningen.

Rätten att bli hörd

Enligt 6 § i lagförslag 1 kan Rättsregistercentralen besluta att erkänna och verkställa ett beslut av en domstol i en annan medlemsstat utan att ge den som beslutet gäller tillfälle att bli hörd, om det inte är sannolikt att någon av grunderna förvägrande kommer att tillämpas på ärendet. Men personen behöver inte ges tillfälle att bli hörd, om det är uppenbart onödigt eller om det finns anledning att anta att det kan äventyra verkställigheten av beslutet.

Rätten att bli hörd ingår i de garantier för en god förvaltning som nämns explicit i 21 § 2 mom. i grundlagen. Men bestämmelsen hindrar inte att det lagstiftas om mindre avvikelser från garantierna (RP 309/1993 rd, s. 74/II). Grundlagsutskottet ansåg i samband med genomförandelagstiftningen om rambeslutet om bötesstraff att grundtanken med principen om ömsesidigt

erkännande är ett visst mått av förtroende för rättssäkerheten i andra medlemsstater och att detta är ett argument för att lagstifta om en avvikelse från denna rätt. Att vägra någon rätt att bli hörd förmildras dessutom av att det är möjligt att söka ändring i Rättsregistercentralens beslut genom besvär hos tingsrätten (GrUU 50/2006 rd, s. 3).

Den föreslagna lagstiftningen bör ses mot principen om ömsesidigt erkännande. Ett beslut av Rättsregistercentralen får överklagas genom besvär hos Tammerfors tingsrätt. Lagstiftningen bereder inga konstitutionella problem.

Ändringsökande

Rättsregistercentralen är en förvaltningsmyndighet. Utifrån 8 § i lagförslag 1 får ett beslut emellertid överklagas genom besvär hos Tammerfors tingsrätt. En sådan avvikelse från 98 och 99 § i grundlagen är motiverad i det här fallet för att besvärsinstansen framför allt ska bedöma de grunder för förvägran i rambeslutet som till sin natur är straffrättsliga (GrUU 50/2006 rd, s. 3/II).

Utlåtande

Grundlagsutskottet framför

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 29 november 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Jacob Söderman /sd
medl. Tuomo Hänninen /cent
Ulla Karvo /saml
Esko Kiviranta /cent
Kari Kärkkäinen /kd

Ville Niinistö /gröna
Mikaela Nylander /sv
Tuula Peltonen /sd
Veijo Puhjo /vänst
Ilkka Viljanen /saml
Antti Vuolanne /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Petri Helander.